

pokládati u něho i v těchto případech vědomí urážlivosti. Stanovisku tomu je ve zmateční stížnosti vytýkána právní mylnost; stížnost uznává, že obviněný má právo hájiti se způsobem omluvným, vysvětlujícím a dokazujícím i zapírajícím, avšak tvrdí, že obviněný nemá práva na vymyšlenou lež, a klade důraz na to, že obžalovaný při svém odpovědném výslechu prohlašoval, že provede důkaz pravdy, že ho však neprovedl. Zmateční stížnosti nelze v této příčině dáti za pravdu, netřeba se však zabývati otázkou, zda stačil důkaz pravděpodobnosti z důvodu rozsudkem předpokládaného, neboť sprostění obžalovaného je v tomto bodě správně z jiné příčiny. Podle § 487 tr. zák. dopouští se urážky na cti, kdo jiného křivě viní z činu trestného. Obžalovaný neuvedl však podle protokolů při svých zodpovědných výsleších v předběžném řízení nic nového a jiného, než co byl na různých místech přednesl před tím a proč byl právě vyslýchán jako obviněný. Obžalovaný při těchto výsleších doznal pět činů uváděných v odstavcích I. a II. 1 až 4 rozsudkového výroku, trval však na tom, že podle jeho přesvědčení v činech těch spočívající obvinění soukromého obžalobce z trestného činu je odůvodněno, a prohlašoval, že prokáže pravdivost těchto obvinění. To je obrana, podle zásady § 202 tr. ř. dovolená, z níž obžalovaný nevybočil, netvrdiv na úkor cti soukromého obžalobce nic věcně jiného a nového, obrana, při níž se obžalovaný se stanoviska jím zaujatého stěží mohl vyhnouti opakování podstaty toho, proč byl právě odpovědně vyslýchán, — a nikoli samostatné vinění soukromého obžalobce z činu trestného, nový čin trestný. Mělo proto sprostění obžalovaného z tohoto bodu soukromé obžaloby býti správně odůvodněno nedostatkem skutkové podstaty činu trestného a zmateční stížnost je z této příčiny v tomto bodě neodůvodněna. V ostatních ohledech je zmateční stížnost, jak ukázáno, oprávněna, i bylo jí podle § 288 čís. 1 a 3 tr. ř. vyhověti a uznati, jak se stalo, aniž třeba zabývati se i dalšími jejími vývody. Podotknouti dlužno, že případ s redaktorem V-em z uvedených důvodů nebude již předmětem dalšího řízení.

Čís. 3040.

»Vrchností« ve smyslu § 83 tr. zák. rozumí se vrchnost, k povolení dotyčného výkonu povolána; pouhé svolení stavebního úřadu k provedení oprav v bytě neopravňuje ještě k svémocnému násilnému vyklizení zařízení bytu; omyl v tom směru jest omylem o právu civilním (§ 1090 a násl. obč. zák. a zákon na ochranu nájemníků), který se rovná co do účinku skutkovému omylu ve smyslu § 2 e) tr. zák.

Ke skutkové podstatě zločinu § 83 tr. zák. (druhý případ) není třeba, by rušitel domovního míru měl již předem úmysl vykonati násilí na lidech nebo věcech; stačí, bylo-li po bezprávném (úmyslném) vniknutí násilí skutečně vykonáno.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných proti rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 20. května 1927, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem veřejného násilí násilným vpadnutím do cizího nemovitého statku podle § 83 tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a věc vrátil soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

důvodů:

Po věcné stránce (podle čís. 9 a) § 281 tr. ř.) namítá zmateční stížnost, že obžalovaní byli odsouzeni neprávem, poněvadž prý zjištěná jejich činnost nenaplnuje skutkovou podstatu zločinu rušení míru domovního, podle druhé věty § 83 tr. zák. ani po stránce objektivní ani po stránce subjektivní; a) nelze prý říci, že vnikli do bytu B-ova s pominutím vrchnosti, jak žádá § 83 tr. zák., když prý prokázali, že měli schválení obecního úřadu v S. jako úřadu stavebního; b) není prý prokázáno, že jednali v trestném úmyslu. Ze zodpovídání obžalovaných — že jim šlo pouze o vynesení kamen za účelem provedení nutných stavebních oprav v bytě, podporovaného výpovědí svědka L-e, že ho obžalovaní právě za tím účelem povolali a na jeho radu kamna vynesli, jakož i ze skutečností, že požádali obecní jako stavební úřad v S. o povolení oprav v bytě a tohoto povolení skutečně také dosáhli, dále, že obžalovaní dvakrát vyzvali B-a, by vyklidil byt, zejména, by odstranil kamna, by mohly býti provedeny zamýšlené opravy, a že omezili svéomocné vyklizení na nejmenší míru, nutnou, by byt mohl býti znovu-zřízen, lze prý souditi, že obžalovaní nejednali v trestném úmyslu, požadovaném v § 83 tr. zák. Než zmateční stížnost není v prvním směru odůvodněna, v druhém není provedena podle zákona. a) »Vrchností« v § 83 tr. zák. rozumí zákon vrchnost, k povolení dotyčného výkonu povolnou; výkon obžalovaných záležel podle zjištění rozsudku v tom, že, vniknuvše se zjednanými pomocníky do bytu B-ova přes odpor oprávněného, svéomocně a násilně vyklidili část zařízení bytu (železná kamna, kuchyňské nádobí, dvěře od bytu) a to, jak soud zjišťuje, by B-ovi znechutili pobyt v bytě matčině. Nucené vyklizení bytu jest však povolán provést jen exekuční orgán na základě povolení exekučního soudu. Kdyby i bylo pravdou, co tvrdí obžalovaní — což však rozsudek nezjišťuje —, že provedli svéomocné vyklizení bytu, by umožnili provedení nutných oprav stavebních — tedy jaksi z důvodu ochrany bezpečnosti života nájemníků — byl by povolán takovýto výkon povolit a provést úřad bezpečnostní; v žádném případě neopravňovalo obžalované pouhé svolení stavebního úřadu k provedení oprav (tím méně předložené prohlášení, v němž stavební úřad pouze zjišťuje, že opravy jsou naléhavě nutny) k tomu, by svéomocně násilně vyklidili zařízení bytu. Učinivše tak, jednali s pominutím vrchnosti.

b) Soud uváživ výsledky řízení i obhajobu obžalovaného a přihlížeje zejména také k předcházejícímu sporu o výpověď z bytu mezi majitelkou domu a nájemníkem a k průběhu celého výjevu v bytě B-ově,

dospěl k přesvědčení, že se napjatý poměr mezi vlastníci domu a nájemníkem, vzešlý z prohry jejího procesu o soudní výpověď, přenesl též na její děti, tři obžalované, nebo že onen násilný krok byl v rodinné poradě usnesen, a že se obžalovaní pak snažili všemožným způsobem B-ovi pobyt ve svém domě znechutiti, a má rovněž za zjištěno a prokázáno, že obžalovaní přes to, že neměli k tomu práva — což vlastně nepřímě sami přiznávají — s opomenutím vrchnosti a s více lidmi sebranými vnikli do bytu B-ova (proti výslovně projevené vůli držitele bytu) a tak bezprávně vykonali násilí na jeho statku, byť i se tak stalo proto, by provedli právo, na které si činili nárok. Z doslovu zákona (srv. slova »vnikne a tam vykoná«) dlužno souditi, že ke skutkové podstatě zločinu § 83 tr. zák. druhého případu není třeba, by rušitel domovního míru měl již předem úmysl vykonati násilí na lidech nebo věcech; stačí, bylo-li po bezprávném (úmyslném) vniknutí násilí skutečně vykonáno. V souzeném případě zjišťuje soud uvedenými již výroky, že pachatelé úmyslně a bezprávně vnikli do B-ova bytu a po té v něm vědomě a bezprávně spáchali násilí. Dospívá-li zmateční stížnost samostatným hodnocením výsledků řízení k jinému zjištění o subjektivní vině obžalovaných, a na tomto libovolně sestrojeném podkladě doličuje hmotněprávní zmatek, neprovádí jej po zákonu a nelze k jejím vývodům přihlížeti.

3. Zmatek podle čís. 9 b) § 281 tr. ř. doličuje stížnost tím, že prý obžalovaní, vycházejíce z nesprávného předpokladu, že jsou oprávněni, ba povinni, provést stavební opravy v bytě nájemníkově i proti jeho vůli, když stavební úřad dal k tomu svolení a když za tím účelem k radě odborníka L-e a po předchozím bezvýsledném vyzvání nájemníka dali vynést kamna z bytu — jednali v omylu, který vylučuje trestnost podle § 2 e) tr. zák. V tomto směru není zmateční stížnost provedena po zákonu, poněvadž rozsudek neobsahuje výrok o okolnosti vylučující trestnost z důvodu § 2 e) tr. zák., které by bylo lze přezkoumati s hlediska zmatku čís. 9 b) § 281 tr. ř. Nicméně dali stěžovatelé touto výtkou zřejmě najevo, že si stěžují také proto, že se soud v rozsudkových důvodech nezabýval tím, co v tomto směru při hlavním přelíčení uvedli. Jde tedy také o výtku neúplnosti rozsudku (čís. 5 § 281 tr. ř.). V tomto smyslu jest výtku odůvodněna. Nešlo by sice o omyl skutkový podle § 2 e) tr. zák., avšak ani o omyl o právu trestním, neboť stěžovatelé netvrdí, že se domnívali, že jest jim dovoleno, by, opomenouce vrchnost, s více lidmi sebranými vnikli do příbytku B-ová a tam vykonali násilí na jeho jmění a statku, nýbrž tvrdí, že se domnívali, že povolení stavebního úřadu k provedení stavebních oprav v bytě nájemníkově je oprávněné, by dali potřebné práce provést a by za tím účelem vyklidili byt i proti vůli nájemníka a bez svolení soudu. Takový omyl byl by omylem o ustanoveních práva civilního (§ 1090 a další obč. zák. a zákon na ochranu nájemníků), který se podle stálého rozhodování nejvyššího soudu jako soudu zrušovacího rovná co do účinku omylu skutkovému ve smyslu § 2 e) tr. zák. Bylo proto zmateční stížnosti vyhověti,

napadený rozsudek zrušiti jako zmatečný podle § 281 čís. 5 tr. ř. a vrátiti věc soudu prvé stolice, by ji znova projednal a rozhodl.

Čís. 3041.

Přibrání znalců chemiků při podezření otravy ve smyslu § 131 tr. ř. (čl. I. § 4 zák. ze dne 1. července 1927, čís. 107 sb. z. a n.) není jen fakultativní, závislé na volném uvážení soudu; slova »podle možnosti« jest tu vyložiti doslovně tak, že není třeba tuto povinnost splniti jen, není-li to možno.

(Rozh. ze dne 13. ledna 1928, Zm I 689/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního jako porotního soudu v Praze ze dne 30. září 1927, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem vraždy úkladné podle §§ 134, 135 čís. 1 tr. zák. a zločinem nedokonaného podvodu podle §§ 8, 197, 200, 203 tr. zák., zrušil napadený výrok porotců a rozsudek na něm spočívající v celém rozsahu a věc odkázal k novému přelíčení a rozhodnutí do příštího zasedání porotního soudu při zemském trestním soude v Praze.

Důvody:

Z uplatněných důvodů zmatečnosti sluší přiznati oprávnění výtkám, jež s hlediska čís. 5 § 344 tr. ř. namítají, že byly porušeny zásady trestního řízení, zabezpečující obhajobu, tím, že porotní soud zamítl návrh obhajoby na přibrání dvou znalců chemiků. Zamítnutí tohoto návrhu, k jehož odůvodnění obhájce s poukazem na obtížnost a složitost případu dovolával se předpisu § 131 tr. ř., odůvodnil porotní soud tím, že oba vyslechnutí znalci — soudní lékaři, kteří se také chemickými rozborů útrob u zemského trestního soudu jako znalci zabývají, ve všech podrobnostech výslovně souhlasili a že není proto důvodu, by byli přivzati zvláštní znalci chemikové, to tím méně, ano přibrání znalců chemiků je podle § 131 tr. ř. jen fakultativním. Tento názor porotního soudu není správným. V § 131 tr. ř., který nyní již je změněn čl. I., § 4 zák. ze dne 1. července 1927, čís. 107 sb. z. a n., bylo příkazujícím způsobem (v orig. »sind beizuziehen«) stanoveno, že se při podezření otravy mají k šetření o skutkové podstatě vedle lékařů přibrati ještě dva chemikové. Tato povinnost byla obmezena jen slovy »podle možnosti«; tento obrat třeba vyložiti doslovně tak, že není třeba tuto povinnost splniti, není-li to možno, nikoli však ve smyslu výkladu prvního soudu, že je přibrání znalců chemiků jen fakultativním, že závisí jen na volném uvážení soudu, tedy v takových případech, kde není proti přibrání znalců chemiků překážek. Že jediné onen prv uvedený výklad jest správným, tomu svědčí i vývoj, k němuž otázka přibrání znalců chemiků při podezření otravy dospěla shora uv. ustanovením zák. čís. 107/1927 sb.